

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення та статті 18 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії
і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» щодо встановлення
адміністративної відповідальності за недодержання встановлених законом
строків надання відповіді на звернення тимчасової слідчої комісії і
тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України, ненадання або
надання неповної інформації на таке звернення»
*(реєстр. № 9567 від 07.08.2023 р.)**

Законопроект передбачено внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП)¹ та Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» від 19.12.2019 № 400-IX (далі – Закон)², які спрямовані на встановлення адміністративної відповідальності за порушення передбачених Законом вимог щодо надання інформації на звернення тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України.

Метою законопроекту є законодавче забезпечення умов для ефективного здійснення тимчасовою слідчою комісією і тимчасовою спеціальною комісією Верховної Ради України своїх повноважень, передбачених чинним законодавством України.

Для цього у законопроекті пропонується: доповнити статтю 188-19 КУпАП частинами сьомою та восьмою, згідно з якими недодержання встановлених законом строків надання відповіді на звернення тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України, ненадання або надання неповної інформації на таке звернення тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від семисот до дев'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а повторне протягом року вчинення названих порушень, за які особу вже було піддано адміністративному стягненню, тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від дев'ятисот до тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; внести зміни до статті 255 КУпАП, якими передбачити повноваження посадових осіб відділу контролю Апарату Верховної Ради України складати протоколи у справах про адміністративні правопорушення, передбаченими частинами сьомою-восьмою статті 188-19 цього Кодексу; доповнити частину першу статті 18 «Забезпечення слідчої комісії документами та інформацією» вказаного Закону новими абзацами, у яких визначити строк розгляду звернення слідчої комісії до десяти робочих днів з дня його надходження, підстави та порядок його продовження до двадцяти робочих днів з повідомленням про це слідчій комісії.

З огляду на викладені у законопроекті пропозиції, вважаємо за доцільне зазначити про такі ризики його положень.

Предметом правового регулювання законопроекту є суспільні відносини щодо встановлення та застосування адміністративної відповідальності за

¹ Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

² Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України: Закон України від 19.12.2019 р. № 400-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text>

недодержання передбачених законом строків надання відповіді на звернення тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України, ненадання або надання неповної інформації на таке звернення. З цією метою КУпАП пропонується доповнити новою нормою.

Водночас, окрім змін до КУпАП, у законопроекті передбачено також внесення наведених вище змін та доповнень до Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» від 19.12.2019 № 400-ІХ.

Однак, це не відповідає вимогам чинного Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури внесення змін» від 19.05.2020 № 619-ІХ³. Названим Законом статтю 2 КУпАП доповнено положенням про те, що зміни до законодавства України про адміністративні правопорушення можуть вноситися **виключно** законами про внесення змін до цього Кодексу та інших законів України, що встановлюють адміністративну відповідальність, та/або до законодавства України про кримінальну відповідальність, та/або до кримінального процесуального законодавства України. З огляду на викладене, запропоновані у законопроекті зміни та доповнення до Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» від 19.12.2019 № 400-ІХ мають бути виділені із законопроекту, що розглядається, та викладені в окремому проекті закону.

Окрім того, пропозиції щодо внесення змін до зазначеного Закону містяться у пункті 2 «Прикінцевих положеннях» законопроекту, проте, згідно з частиною восьмою статті 90 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI⁴, якщо для реалізації положень поданого законопроекту після його прийняття необхідні зміни до інших законів, такі зміни мають викладатися в розділі «*Перехідні положення*» цього законопроекту або в одночасно внесеному його ініціатором *окремому законопроекті*.

Об'єктивна сторона запропонованої у законопроекті норми є неповною та не узгоджується із диспозицією частин першої та третьої статті 188-19 КУпАП, які передбачають застосування адміністративних санкцій за аналогічні, суміжні правопорушення, пов'язані із наданням (ненаданням) відповідей на звернення чи запити народного депутата України.

На відміну від запропонованих змін та доповнень до статті 188-19 КУпАП, чинна редакція зазначених частин передбачає притягнення до відповідальності не тільки за надання неповної інформації, як це запропоновано у законопроекті щодо звернень тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України, а й за надання *неправдивої* інформації на звернення чи запити народного депутата України.

Разом з тим, діяння щодо надання саме *неправдивої* інформації на вказані у законопроекті звернення може мати цілком розповсюджений характер та

³ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури внесення змін: Закон України від 19.05.2020 р. № 619-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/619-20#Text>

⁴ Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>

призводити до суспільно шкідливих наслідків для громадського порядку, прав і свобод громадян та встановленого порядку управління, що відповідно до вимог статті 9 КУпАП становить зміст поняття «адміністративне правопорушення». Вбачається, що відсутність відповідальності за таке діяння істотно знижуватиме ефективність здійснення зазначеними органами Верховної Ради України своїх повноважень, як основної мети законопроекту.

Задля дотримання вимог правової визначеності закону доцільно у другому абзаці, яким пропонується доповнити частину першу статті 18 згаданого Закону, після слів *«продовжити строк розгляду...»* слово *«запит»* замінити на *«звернення»*. Останнє є основним терміном, що використовується у цій статті та у статті 188-19 КУпАП, у тому числі у контексті визначення строків розгляду звернень тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України.

У законопроекті, враховуючи його назву та головну мету, пов'язану із встановленням адміністративної відповідальності за порушення вимог закону щодо надання інформації саме на *«звернення»* зазначених комісій, відсутні будь-які підстави для альтернативного застосування терміну *«запит»*.

Назва законопроекту та диспозиція запропонованої частини сьомої статті 188-19 КУпАП передбачають можливість застосування адміністративних санкцій щодо посадових осіб за недодержання встановлених законом строків надання, ненадання або надання неповної інформації на вказані звернення.

Про зобов'язання органів державної влади та місцевого самоврядування, їх керівників, посадових та службових осіб, а також громадських об'єднань у визначеній законом строк *надавати* на звернення слідчої комісії документи та інформацію з питань, щодо яких проводиться розслідування, йдеться і у частині першій статті 18 Закону. Тому, виходячи із змісту та спрямованості цих норм, які стосуються обов'язку надання необхідної інформації та настанням відповідальності за її ненадання, а також з метою приведення у відповідність з ними, доцільно доповнити запроповану редакцію абзацу першого частини першої згаданої статті 18 Закону. Зокрема, після слів *«Розгляд звернення слідчої комісії здійснюється невідкладно...»* додати словосполучення *«із подальшим наданням відповіді, але не пізніше...»*, далі по тексту.

З огляду на те, що визначені у законопроекті зміни до статті 188-19 КУпАП передбачають появу нових суб'єктів, невиконання вищеназваних вимог яких тягне за собою адміністративну відповідальність, доречно змінити назву цієї статті, додавши до неї слова *«тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України»*.

Вбачається, що суттєвим ризиком законопроекту є очевидна неузгодженість його назви та запропонованих змін до статті 188-19 КУпАП із пов'язаними з ними змінами до статті 18 Закону України *«Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України»* від 19.12.2019 № 400-ІХ.

Законопроектом, як вже зазначалося, передбачено запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених Законом вимог щодо строків надання інформації на звернення тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України.

Проте, запропоновані зміни до вищезазначеного Закону стосуються визначення строків для розгляду та надання відповіді на звернення лише слідчої комісії Верховної Ради України. Такі пропозиції викладені у частині першій чинної статті 18 «Забезпечення слідчої комісії документами та інформацією», що структурно входить до складу Розділу II «Повноваження слідчої комісії» названого Закону.

Водночас, у законопроекті відсутні будь-які пропозиції щодо визначення строків для розгляду та надання інформації на аналогічні звернення *тимчасової спеціальної комісії* Верховної Ради України. Між тим, недотримання таких строків, згідно із пропонованими змінами до статті 188-19 КУпАП, також тягне за собою застосування до винних у цьому посадових осіб адміністративних санкцій.

Повноваження тимчасової спеціальної комісії передбачено (з посиланням на Регламент Верховної Ради України та Закон України «Про комітети Верховної Ради України» від 04.04.1995 № 116/95-ВР⁵) у статті 24 окремого Розділу III «Спеціальні комісії Верховної Ради України» Закону. Однак, пропозицій щодо внесення відповідних змін та доповнень до цих законодавчих актів у законопроекті теж немає.

Вищенаведені правова невизначеність, наявна неповнота та неузгодженість положень законопроекту унеможливають його належне застосування та досягнення мети законопроекту щодо забезпечення ефективного здійснення зазначеними органами своїх повноважень, притягнення посадових осіб до адміністративної відповідальності за невиконання їх законних вимог.

Разом з тим, у законопроекті пропонується доповнити КУпАП новими правопорушеннями, за вчинення яких застосовуватимуть адміністративні стягнення у вигляді штрафу у значних розмірах. Як наслідок, реалізація його положень матиме вплив на показники дохідної частини державного бюджету, оскільки може призвести до збільшення його доходів від надходження сум штрафів у разі виявлення відповідних порушень. Незважаючи на це, всупереч частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI, необхідне фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) не додається.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

⁵ Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 р. № 116/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%D0%B2%D1%80#Text>